

3. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
4. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII (за станом на 17 травня 2012 року) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток до № 50.
5. Про об'єднання громадян : Закону України від 16 червня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 504.
6. Борьян Б. А. Государственный контроль в Союзе ССР и Западной Европе / Б. А. Борьян. – М.: Изд-во Наркомторга СССР и РСФСР, 1928. – 291 с.

### **Кравченко І.О.**

*кандидат юридичних наук,  
старший викладач адміністративного та інформаційного права,  
Сумський національний аграрний університет*

## **ПРАВОВА ПРИРОДА ВЗАЄМОДІЇ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ З НАСЕЛЕННЯМ**

Одним із непорушних прав громадян України право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом [0]. На реалізацію цих конституційних гарантій спрямовано роботу державного механізму соціального захисту, одним з ключових елементів якого є Пенсійний фонд України. Відповідно до Положення про Пенсійний фонд України, ПФУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики України. Пенсійний фонд України входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення персоналізованого обліку надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [0]. З метою реалізації свого призначення на ПФУ покладається ряд завдань, зокрема реалізація державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення персоналізованого обліку надходжень від сплати єдиного внеску; внесення пропозицій Міністру щодо формування державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню; керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; призначення (перерахунок) пенсій, щомісячного довічного грошового утримання суддям у відставці та підготовка документів для їх виплати; тощо [0].

Попре те, що ПФУ є самостійним органом державної влади, має свої цілі і завдання, а також необхідний набір засобів та інструментів для їх виконання, він все ж таки не може діяти ізольовано від інших державних органів і громадськості, ефективність взаємодії з якими прямим чином впливає на якість та результативність роботи Пенсійного фонду України. Необхідність співпраці ПФУ з населенням та іншими державними органами пояснюється тим, що: по-перше, він (ПФУ) являється елементом механізму соціального захисту населення та механізму держави взагалі, кожен з яких є складною системою, цілісність, злагодженість та ефективність функціонування якої залежить від стану взаємозв'язку та взаємодії її складових елементів. У даному контексті доречно привести думку В. К. Колпакова про те, що управлінська система – це єдине ціле, яке існує і розвивається завдяки взаємодії його компонентів» [0, с. 10]; а по-друге, ПФУ зорганізується та функціонує для забезпечення соціального захисту населення, тому зрозуміло, що нормальне, продуктивне, проведення державної політики у цій сфері не можливе без налагодження тісного діалогу та взаємодії між владою в особі органів і посадових осіб ПФУ та громадянами.

Спочатку встановимо лексичне значення слова «взаємодія», у мовних словниках воно тлумачиться наступним чином: взаємний зв'язок між предметами у дії; взаємний зв'язок явищ; вплив різних предметів, явищ і т.п. один на одного, що обумовлює їх зміну; погоджена дія між ким-, чим-небудь, взаємна підтримка [0, с. 125; 0, с. 124].

На думку А. М. Авер'янова взаємодію необхідно розуміти як динамічний зв'язок, у процесі якого змінюються один або всі пов'язані елементи [6, с.3-4]. Взаємодія може бути різною: фізичною, хімічною, біологічною, соціальною тощо, однак незалежно від її різновиду сутністю взаємодії є завжди залишається взаємний вплив когось або чогось один на одного.

З усіх різновидів взаємодії для нас особливий інтерес становить саме соціальна, тобто така, що пов'язана із взаємодопомогою суб'єктів соціальних відносин, тобто взаємодопомогою, обопільною допомогою, допомогою, що надається один одному взаємно [7, с. 188].

Г. В. Осипов зазначає, що категорія взаємодії виражає характер і зміст відносин між людьми і соціальними групами як постійними носіями якісно різних видів діяльності, розрізняються по соціальних позиціях (статусам) і ролям (функцій) [8, с. 128]. На сторінках юридичної літератури взаємодію у загальному вигляді, як правило, характеризують як універсальну форму руху, розвитку, яка визначає існування і структурну організацію будь-якої матеріальної системи [9, с. 75].

Взаємодія ПФУ з іншими державними органами та населенням – це різновид управлінської взаємодії, тож доречним буде поглянути на погляди дослідників на поняття взаємодії у сфері державного управління взагалі та окремих його галузях зокрема. Так, наприклад, І. В. Письменний вважає, взаємодія управлінська – це участь у спільній діяльності суб'єктів управління в процесі досягнення суспільно необхідних цілей. У процесі соціальної взаємодії відбувається взаємовплив та взаємообумовленість окремих соціальних явищ, унаслідок чого вони змінюються, доповнюють один одного і формують єдину цілісну соціальну систему [10, с. 82].

С. В. Ситнік наголошує на тому, що сутність управлінської взаємодії трактується неоднозначно. З одного боку вона за своїм змістом ширше ніж поняття «спільна діяльність». З іншого, – управлінська взаємодія розглядається як окремий випадок комунікативних процесів в організації [11].

Посилаючись на А. І. Пригожина, дослідник зазначає, що розрізняють такі моделі управлінської взаємодії: «суб'єкт – об'єктна» – переважно являє собою вплив керівника на підлеглих; «суб'єкт – суб'єктна» – більшою мірою заснована на міжособистісній взаємодії керівника і підлеглих. Деякі дослідники характеризують взаємодію як засновану на законах та підзаконних нормативних актах, узгоджену за цілями, місцем та часом діяльності різноманітних виконавців сумісного вирішення поставлених перед ними завдань [12, с. 6].

З викладеного видно, що дослідники по різному підходять до формулювання поняття взаємодії, в тому числі управлінської, одні з них акцентують увагу на пріоритетному значенні суб'єктивного фактору у взаємодії, тобто – взаємодія народжується як результат зустрічних дій, інші наголошують на тому, що виникнення взаємодії перш за все обумовлено об'єктивними чинниками, зокрема необхідністю підтримувати зв'язок між елементами системи, в тому числі управлінської, забезпечуючи таким чином її цілісність.

Необхідно наголосити на тому, що попре те, що взаємодія як обов'язкова умова нормальної роботи ПФУ закріплена у ряді нормативно-правових актів, зокрема: Указ Президента України «Про положення про Пенсійний фонд України» від 06.04.2011 № 384, Постанові КМУ «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03.11.2010 № 996, Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Порядку взаємодії при обміні інформацією між органами Міністерства внутрішніх справ України та Пенсійного фонду України щодо захисту інтересів держави при нарахуванні та сплаті єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів до Пенсійного фонду України» від 24.12.2009 № 552 та ін. Втім офіційного визначення поняття взаємодії ПФУ з іншими учасниками суспільних відносин у жодному з нормативно-правових актів не закріплено.

Тому, спираючись на вищевикладене вважаємо, що взаємодія Пенсійного фонду України з населенням та іншими державними органами являє собою специфічний вид державної управлінської діяльності, який зорганізується та здійснюється на підставі, межах і порядку визначених законодавством, і полягає в організації та здійсненні органами і посадовими особами Пенсійного фонду України спільно з громадянами та іншими державними органами певних заходів, спрямованих на досягнення суспільно значущих цілей у сфері пенсійного забезпечення, а також на підтримку режими законності та стану правопорядку у державі і суспільстві.

### Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Про Положення про Пенсійний фонд України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 № 384/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>
3. Колпаков В.К. Адміністративне право України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.-К; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005, с.1728
5. Большой толковый словарь русского языка / сост. и гл. ред. С. А. Кузнецов. – СПб.: «Норинт, 2000». – 1536 с.
6. Аверьянов А.Н. О природе взаимодействия. – М.: Знание, 1984. – 64 с.

7.Новий тлумачний словник української мови : у 3-х т. – [2-ге вид.]. – Т. 1. – К. : Аконіт, 2003. – 926 с.

8. Социология. Основы общей теории: Учебник для вузов /Отв. ред. академик РАН Г. В. Осипов, действительный член РАЕН Л. Н. Москвичев. – М.: Норма, 2003. – 912 с.

9. Юридический Энциклопедический словарь / Под ред. А.Я. Сухарева. – М.: Советская энциклопедия, 1987. – 528 с.

10. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.

11. Ситнік С. В. Комунікативний компонент в структурі управлінської взаємодії // Науковий журнал «Наука і освіта», № 6, 2012 // [Електронний ресурс] – Режим доступу:[http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/NiO/2012\\_6/2/Sytn.htm](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/NiO/2012_6/2/Sytn.htm)

12. Данилова С. И. Совершенствование форм, методов и приемов взаимодействия органов предварительного следствия с периодической печатью, теле- и радиовещанием : [методические рекомендации] / С. И. Данилова, Л. С. Корнева. – М.: ВНИИ МВД России, 2004. – 12 с.

**Кулик Д.О.**

*кандидат юридичних наук,*

*доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, господарського  
та трудового права юридичного факультету,*

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди*

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Визнання Україною необхідності звернення до світового досвіду у питаннях вдосконалення та розвитку інституту державної служби впливає з Державної цільової програми розвитку державної служби на період до 2016 року, цілями якої є: наукове забезпечення розвитку системи державної служби, визначення методів і механізму модернізації державної служби відповідно до стандартів і процедур роботи Європейського Союзу; надання правової, консультаційної, методичної, організаційної та іншої допомоги державним органам, органам влади Автономної Республіки Крим та їх апаратам з питань модернізації державної служби та нових засад управління людськими ресурсами з урахуванням міжнародного досвіду; за напрямом посилення інституціональної спроможності у системі державної служби – визначення стратегічних напрямів, методів і механізмів адаптації законодавства про державну службу до стандартів Європейського Союзу, удосконалення стандартів і процедур роботи державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та їх апаратів; посилення міжнародної співпраці у процесі реформи державної служби, вивчення кращих практик і досвіду у сфері нормативно-правового регулювання державної служби, застосування інноваційних технологій під час здійснення кадрової політики, науково-методичного та інформаційно-аналітичного функціонування державної служби; посилення механізму впровадження в Україні інструментів інституційної розбудови Європейської Комісії Twinning, TAIEX і SIGMA, що є практичною допомогою у розв'язанні конкретних проблем розвитку та євроінтеграції, у тому числі на регіональному рівні [1].